

Spis treści

List of contents

Przedmowa – Preface.....	19
Skróty i znaki objaśniające – Abbreviations	21
CZĘŚĆ 1 – PART 1	
Opiekun medyczny – Personal care assistant.....	23
1.1 Instytucje opieki zdrowotnej – Healthcare agencies	23
Osoby wymagające długotrwałej opieki – Persons needing long-term care.....	25
1.2 Zespół medyczny – Health team	26
1.3 Obowiązki i zadania opiekuna medycznego – Nursing assistant duties and tasks.....	28
Komunikacja z zespołem opiekuńczym i terapeutycznym – Communicating with nursing and health team	31
Przydatne zwroty i pytania – Useful expressions and questions	33
1.4 Środki ochrony osobistej – Personal protective equipment	44
CZĘŚĆ 2 – PART 2	
Prawa, prywatność i poczucie komfortu podopiecznego – Person's rights, privacy and comfort	47
2.1 Prawa podopiecznego – Person's rights	47
Przedstawicielstwo – Representation.....	49
Członkowie rodziny, krewni, przyjaciele, znajomi – Family members, relatives and friends.....	50

2.2	Prywatność – Privacy.....	52
	Wyposażenie zapewniające pełną prywatność – Equipment ensuring full visual privacy	53
	Inne przydatne terminy i wyrażenia – Other useful terms and expressions	55
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	56
2.3	Zachowanie poufności – Confidentiality	58
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	60
2.4	Komfort podopiecznego – Person's comfort	61
	Wygodny pokój i przyjazne otoczenie – Comfortable room and friendly surroundings	62
	Dźwięki, które mogą przeszkadzać – Sounds that may disturb	65
	Przydatne polecenia i pytania – Useful orders and questions ..	66
2.5	Ból – Pain	72
	Rodzaje bólu – Types of pain	72
	Opis bólu – Pain description.....	74
	Lokalizacja bólu – Pain location.....	78
	Ocena bólu – Pain assessment	80
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	86
2.6	Sen i odpoczynek – Sleep and rest	93
	Rodzaje snu – Types of sleep	93
	Czynniki wpływające na sen – Factors affecting sleep	94
	Zaburzenia snu – Sleep disorders.....	94
	Promowanie snu i odpoczynku – Promoting sleep and rest	
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions	99

CZEŚĆ 3 – PART 3

	Bezpieczeństwo podopiecznego – Person's safety	101
3.1	Bezpieczeństwo – Safety	101
	Kolorowe opaski z zakodowaną informacją – Colo(u)r-coded wristbands.....	102
	Stan psychiczny podopiecznego – Person's mental status ...	102
	Identyfikacja – Identifying the person	103

	Użycie sygnalizatora świetlnego lub dzwonka – Using the signal light or bell.....	104
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	105
3.2	Rzeczy osobiste – Personal belongings.....	107
	Rzeczy trzymane przy łóżku – Things kept at the bedside..	107
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	108
3.3	Upadki – Falls.....	109
	Powody i czynniki ryzyka upadku – Causes and risk factors for falls	109
	Immobilizacja fizyczna i farmakologiczna – Physical and chemical restraints.....	118
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	121
3.4	Wypadki – Accidents	129
	Czynniki ryzyka – Risk factors	129
	Uwięźnięcie pacjenta w łóżku szpitalnym – Patient entrapment in bed.....	130
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	131
3.5	Zapobieganie pożarom i oparzeniom – Preventing fire and burns.....	133
	Częste przyczyny pożaru lub poparzeń – Common reasons of fire or burns	134
	Postępowanie na wypadek pożaru – Fire emergency	140
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions	141
3.6	Zapobieganie zatruciu – Preventing poisoning	144
	Częste przyczyny zatrucia – Common reasons of poisoning	144
	Częste objawy i oznaki zatrucia – Common symptoms and signs of poisoning.....	147
	Środki bezpieczeństwa zapobiegające zatruciu – Safety measures to prevent poisoning.....	148
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	150
3.7	Zapobieganie uduszeniu się – Preventing suffocation	150
	Powody zakrztuszenia – Reasons of choking.....	151

	Objawy i skutki zakrztuszenia – Symptoms and results of choking.....	151
3.8	Zapobieganie wypadkom spowodowanym sprzętem – Preventing equipment accidents.....	154
	Sprzęt elektryczny – Electrical equipment	154
	Środki bezpieczeństwa zapobiegające porażeniu prądem – Safety measures to prevent electrical shock.....	155
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	156
3.9	Zapobieganie infekcjom – Preventing infections	157
	Mikroorganizmy – Microorganisms	158
	Oznaki i objawy infekcji – Signs and symptoms of infection	159
	Zapobieganie i zwalczanie infekcji – Preventing and fighting infection	160
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	161

CZEŚĆ 4 – PART 4

	Pomieszczenie dla podopiecznego – Person's unit	163
4.1	Meble – Furniture.....	163
4.2	Inne sprzęty wyposażenia – Other equipment	165
	Inne przydatne terminy i wyrażenia – Other useful terms and expressions	166
4.3	Podstawowe pozycje ustawienia łóżka oraz ścielenie łóżka – Basic bed positions and bedmaking.....	167
	Pozycje ustawienia łóżka – Bed positions.....	167
	Ścielenie łóżka – Bedmaking	168
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	171

CZEŚĆ 5 – PART 5

	Ciało człowieka – Human body	177
5.1	Części ciała ludzkiego – Human parts	177
	Inne przydatne nazwy – Other useful names	180
5.2	Ręka i dłoń – Arm and hand.....	181
	Inne przydatne nazwy – Other useful names	182
5.3	Noga i stopa – Leg and foot	183

Inne przydatne nazwy – Other useful names	184
5.4 Twarz – Face	185
Inne przydatne nazwy – Other useful names	187

CZEŚĆ 6 – PART 6

Asysta przy badaniu fizykalnym – Assisting with the physical examination	189
6.1 Sprzęt używany przy badaniu fizykalnym – Physical examination equipment	189
6.2 Przygotowanie podopiecznego do badania fizykalnego – Preparing the person for physical examination	193
Pozycje do badania medycznego i zabiegów – Positions for physical examination and treatment	194
Inne pozycje do badania medycznego i zabiegów – Other positions for physical examination and treatment	196
Przydatne polecenia i zwroty – Useful orders and expressions	197
6.3 Oznaki życia – Vital signs.....	200
Tętno – Pulse	200
Ciśnienie krwi – Blood pressure	203
Temperatura ciała – Body temperature.....	204
Oddychanie – Respiration.....	211
6.4 Pomiar masy ciała i wzrostu podopiecznego – Weighing and measuring the person	214
Pomiar masy ciała – Body weight measurement	214
Pomiar wzrostu – Height measurement.....	215
Przydatne polecenia i zwroty – Useful orders and expressions	216

CZEŚĆ 7 – PART 7

Pobieranie materiału do badań i badanie próbek – Collecting and testing the specimens	217
7.1 Przyrządy i środki do pobrania próbek – Specimen collection materials and devices.....	218
Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions	219
7.2 Próbkę moczu – Urine specimen	222
Próbka moczu – rodzaje – Urine specimen – type	222
Badanie i odcędzanie moczu – Testing and straining urine	223
Miejsce oddania moczu – Voiding device	225
Trudności w oddawaniu moczu – Difficulty in voiding	225

	Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions.....	226
7.3	Próbka kału – Stool specimen	230
	Test do badania kału – Stool test	230
	Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions.....	232
7.4	Próbka płwociny – Sputum specimen.....	232
	Pobieranie próbki płwociny – Sputum specimen collection	234
	Choroby i niedomagania układu oddechowego – Respiratory diseases and disorders	235
	Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions.....	236
7.5	Badanie poziomu cukru we krwi – Blood glucose testing	238
	Test na oznaczenie poziomu cukru we krwi – Blood glucose test, sugar test	238
	Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions.....	240

CZEŚĆ 8 – PART 8

	Problemy ze wzrokiem – Vision problems.....	243
8.1	Wady wzroku, zaburzenia wzroku i choroby oczu – Defects of vision, disorders and diseases of the eyes.....	244
	Wady wzroku – Defects of vision	244
	Zaburzenia wzroku, urazy i choroby oczu – Disorders, injury and diseases of the eyes	245
	Objawy problemów ze wzrokiem – Symptoms of vision problems.....	246
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	249
8.2	Okulary, soczewki kontaktowe i protezy oczne – Glasses, contact lenses and ocular prostheses	251
	Okulary – Glasses	251
	Soczewki kontaktowe – Contact lenses.....	251
	Proteza oczna – Ocular prosthesis	253
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	253
	Higienna – Hygiene	257
	Zdejmowanie i zakładanie okularów – Removing and putting on the glasses	257

8.2	Czyszczenie okularów – Cleaning eyeglasses	259
8.2	Zakładanie i wyjmowanie soczewek kontaktowych	
	– Inserting or removing the contact lenses.....	260
	Wkładanie/wyjmowanie protezy ocznej – Inserting/removing	
	the prosthetic eye	266
8.3	Opieka nad osobą niewidomą lub z niesprawnym wzrokiem	
	– Caring for a blind or visually impaired person	273
8.4	Oświetlenie i kolor – Lighting and colo(u)r.....	273
8.5	Dostęp do komputera oraz czytania/pisania – Access to the	
	computer and to reading/writing.....	276
8.6	Mobilność – Mobility	277
8.7	Inne pomoce dla osób niewidzących lub z niesprawnym	
	wzrokiem – Other aids for blind or visually impaired persons	278
8.8	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders,	
	questions and expressions.....	279

CZEŚĆ 9 – PART 9

	Problemy ze słuchem – Hearing problems	289
9.1	Przyczyny utraty słuchu – Causes of hearing loss.....	290
9.2	Objawy problemów ze słuchem – Symptoms of hearing	
	problems.....	291
	Charakterystyczne zachowanie – Characteristic behavio(u)r	292
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders,	
	questions and expressions.....	293
9.3	Komunikacja z osobą niesłyszącą lub niedosłyszącą –	
	Communication with a deaf or hard of hearing person	295
	Aparaty słuchowe – Hearing aids	295
	Wspomaganie słyszenia – Promoting hearing.....	296
	Inne przydatne terminy – Other useful terms.....	297
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders,	
	questions and expressions.....	298

CZEŚĆ 10 – PART 10

	Problemy z mową – Speech problems.....	307
10.1	Przyczyny zaburzeń mowy – Causes of speech disorders...	308
10.2	Częste zaburzenia chorobowe mowy – Common speech	
	disorders	309
	Objawy zaburzeń mowy – Manifestation of speech disorders	310
	Inne przydatne terminy – Other useful terms.....	310

10.3	Komunikacja z osobą mającą problemy z mową – Communication with a person with speech problems	312
	Wspomaganie komunikacji – Promoting communications	312
	Przydatne polecenia, pytania, terminy i zwroty – Useful orders, questions, terms and expressions.....	313

CZEŚĆ 11 – PART 11

	Wymagania tlenowe – Oxygen needs	315
11.1	Choroby i niedomogi układu oddechowego – Respiratory disorders and diseases	315
	Odgłosy oddechowe – Breath sounds	317
11.2	Badania diagnostyczne – Diagnostic tests	318
	Przydatne polecenia pytania i zwroty – Useful orders and expressions	319
11.3.	Zaspokojenie wymagań tlenowych – Meeting oxygen needs	320
	Dostarczanie tlenu i techniki udrażniania dróg oddechowych – Oxygen delivery and airway procedures	321
	Przydatne polecenia pytania i zwroty – Useful orders and expressions	323

CZEŚĆ 12 – PART 12

	Podawanie leków i pielęgnacja ran – Drugs administration and wound care	327
12.1	Podawanie leków – Drug administration	327
	Postaci leków – Drug forms, dosage forms	327
	Inne przydatne terminy – Other useful terms.....	330
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	331
12.2	Pielęgnacja ran – Wound care	335
	Przyczyny i rodzaje ran – Wound causes and types	335
12.3	Opieka przed- i pooperacyjna – Pre- and post-operative care	340
12.4	Materiały opatrunkowe i sprzęt do tamowania krwawienia – Materials and equipment for wound dressing and control of bleeding	341
	Narzędzia do szycia ran – Wound suturing tools	347
	Środki do dezynfekcji – Disinfects.....	348
	Pasy i odzież uciskowa – Binders and compression garments	348

12.5	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	349
	Krwotok z nosa – Nose bleeding.....	351
	Pasy i odzież uciskowa – Binders and compression garments	352
	Zgłaszanie problemów – Reporting problems.....	353
	Operacja – udzielanie informacji – Surgery – giving information	353

CZĘŚĆ 13 – PART 13

	Higiena osobista – Personal hygiene.....	355
13.1	Osobiste zabiegi pielęgnacyjne – Personal care.....	355
13.2	Mycie, kąpanie i branie prysznica – Washing, bathing and showering.....	356
	Typy kąpieli – Types of bathing.....	356
	Wyposażenie i akcesoria łazienkowe – Bathroom setting and accessories	358
	Akcesoria do mycia i kąpieli – Washing and bath accessories	362
	Inne przydatne terminy i wyrażenia – Other useful terms and expressions	365
	Przydatne polecenia, pytania, terminy i zwroty – Useful orders, questions, terms and expressions.....	366
13.3	Kąpiel lub mycie w łóżku – Complete or partial bed Bath	394
	Przygotowanie podopiecznego do kąpieli w łóżku – Preparing a person for a bed bath.....	394
13.4	Pielęgnacja krocza – Perineal care/Peri-care	400
	Niedostateczna higiena krocza – Poor perineal hygiene	401
	Osoba niezdolna do samodzielnej pielęgnacji – Person unable to do self-care	402
	Akcesoria i kosmetyki potrzebne do higieny krocza – Accessories and cosmetics for perineal care.....	404
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	405
13.5	Masaż pleców/grzbietu – The back massage (back rub).....	409
	Przeciwwskazania – Contraindications	410
	Pozycja do masażu pleców – Position for back massage	410
	Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	411

CZEŚĆ 14 – PART 14

Higiena jamy ustnej – Oral hygiene.....	415
14.1 Problemy dentystyczne i dotyczące jamy ustnej – Dental and oral problems	415
14.2 Przybory i kosmetyki do higieny jamy ustnej i zębów – Tools and cosmetic products for oral and dental hygiene	417
14.3 Mycie i nitkowanie zębów – Toothwashing and flossing ...	419
Zabiegi pielęgnacyjne zębów – Dental care.....	419
Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	420
14.4 Pielęgnacja protezy zębowej – Denture care.....	436
Protezy dentystyczne – Dental prostheses.....	436
Produkty do pielęgnacji protezy zębowej – Denture care products	437
Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders, questions and expressions.....	438

CZEŚĆ 15 – PART 15

Dbalność o wygląd zewnętrzny – Grooming	443
15.1 Kondycja skóry i włosów – Skin and scalp condition.....	443
15.2 Pielęgnacja włosów – Hair care.....	445
Kosmetyki i akcesoria do pielęgnacji włosów – Hair care cosmetics and accessories.....	445
Inne przydatne terminy – Other useful terms.....	448
Przydatne polecenia i pytania – Useful orders and questions	449
15.3 Golenie i usuwanie włosów – Shaving and hair removal ...	452
Kosmetyki i akcesoria do golenia i usuwania włosów – Shaving and hair removal products and accessories.....	452
Inne przydatne terminy – Other useful terms.....	455
Przydatne polecenia i pytania – Useful orders and questions	456
15.4 Manicure i pedicure – Manicure and pedicure.....	459
Kondycja paznokci – Nail condition	459
Kondycja skóry dłoni i stóp – Skin, hand and foot condition	461
Przydatne polecenia i pytania – Useful orders and questions..	464

CZĘŚĆ 16 – PART 16

Zmiana odzieży i koszul szpitalnych – Changing the clothing and hospital gowns.....	467
16.1 Ubranie – Clothes.....	467
Włókna/tkaniny – Fibers/textiles.....	468
Części garderoby – Articles of clothing.....	469
Nazwy części ubrania – Parts of clothes	479
Zapięcia – Fastening	480
16.2 Ubieranie/rozbieranie podopiecznego – Dressing/undressing the person	480
Akcesoria pomocne przy ubieraniu – Dressing AIDS	480
Przydatne polecenia, pytania i zwroty – Useful orders questions and expressions.....	481

CZĘŚĆ 17 – PART 17

Załatwianie potrzeb fizjologicznych – Toileting.....	493
17.1 Wyposażenie toalety i artykuły sanitarne – Toilet accessories and sanitary devices	493
Produkty dla osób z nietrzymaniem moczu – Incontinence products	496
17.2 Opróżnianie pęcherza i wypróżnianie (jelit) – Urinary and bowel elimination	499
Opróżnianie pęcherza – Urinary elimination.....	499
Wypróżnianie (jelit) – Bowel elimination.....	500
Przydatne polecenia, pytania, terminy i zwroty – Useful orders, questions, terms and expressions.....	502
17.3 Problemy z oddawaniem moczu i wypróżnianiem – Problems with urination and bowel movements	518
Problemy z oddawaniem moczu – Urination problems	519
Problemy z wypróżnianiem – Problems with bowel movements	527

CZĘŚĆ 18 – PART 18

Ruch, aktywność oraz układanie podopiecznego – Movement, activity and positioning the person	531
18.1 Aktywność fizyczna – Physical activity	531
18.2 Brak ruchu – Lack of movement.....	533

	Skutki obniżonej sprawności ruchowej i leżenia w łóżku – Results of decreased physical mobility and bedrest	535
18.3	Odleżyny – Pressure ulcers	536
	Przyczyny przerwania ciągłości (uszkodzeń) skóry – Causes of skin breakdown.....	539
	Komplikacje – Complications	540
	Przydatne pytania, terminy i zwroty – Useful questions, terms and expressions.....	541
18.4	Prewencja i leczenie odleżyn – Prevention and treatment of pressure ulcers.....	542
	Uaktywnianie i rehabilitacja – Mobility and rehabilitation	542
	Zmiana pozycji ciała – Repositioning.....	546
	Sprzęt antycyckowy i urządzenia podpierające – Pressure-relieving and supportive devices	548
	Opatrunki i inne sposoby leczenia – Dressings and other treatment	550
	Przydatne polecenia, pytania, terminy i zwroty – Useful orders, questions, terms and expressions.....	551

CZĘŚĆ 19 – PART 19

	Dieta i odżywianie – Diet and nutrition	563
19.1	Składniki odżywcze – Nutrients.....	563
	Minerały – Minerals.....	563
	Witaminy – Vitamins.....	564
19.2	Grupy produktów spożywczych – Food groups	565
	Produkty zbożowe – Grain products	565
	Warzywa – Vegetables, vaggies.....	569
	Owoce – Fruits	572
	Nabiał – Eggs and dairy products.....	575
	Mięso i tłuszcz – Meat and fat.....	577
	Ryby i owoce morza – Fish and seafood	580
	Oleje – Oils	581
	Przyprawy, przyprawy korzenne, zioła i składniki spożywcze – Seasonings, spices, herbs and food ingredients.....	582
19.3	Żywność przetworzona – Processed food.....	584
	Potrawy i napoje – Dishes and beverages.....	587
	Inne przydatne nazwy i terminy – Other useful names and terms	592

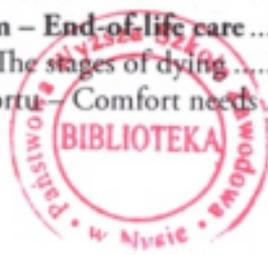
19.4	Potrzeby żywieniowe i dieta – Nutritional needs and diet	593
	Czynniki wpływające na jedzenie i odżywianie – Factors affecting eating and nutrition	593
	Dieta specjalna – Special diet	598
	Równowaga płynów – Fluid balance	600
19.5	Podawanie posiłków i karmienie podopiecznego – Serving meals and feeding the person	603
	Posiłki – Meals	603
	Zastawa – Place setting.....	604
	Przydatne polecenia i zwroty – Useful orders and expressions	605

CZEŚĆ 20 – PART 20

	Żywienie dojelitowe i pozajelitowe oraz dożylna podaż płynów – Enteral and parenteral nutrition, and IV fluids.....	611
20.1	Powody żywienia dojelitowego i pozajelitowego oraz dożylnej podaży płynów – Reasons for enteral and parenteral nutrition, and IV fluids.....	611
20.2	Żywienie dojelitowe – Enteral nutrition	612
	Rurki do żywienia dojelitowego – Feeding tubes	613
20.3	Żywienie pozajelitowe i dożylna podaż płynów – Parenteral nutrition and IV therapy.....	614
	Miejsca dostępu dożylnego – Intravenous sites, IV sites ...	615
	Sprzęt do dożylnej podaży płynów – IV therapy equipment ..	616
20.4	Ryzyko związane z karmieniem dojelitowym lub całkowitym żywieniem pozajelitowym – Risk from tube feeding or total parenteral nutrition (TPN) risk	618
	W miejscu założenia gastrostomii – At the ostomy site.....	620
20.5	Przydatne pytania, polecenia i zwroty – Useful questions, orders and expressions	621
	Zgłoszenie problemów pielęgniarce – Reporting problems to a nurse	621
	Pomoc w zapewnieniu bezpieczeństwa i komfortu – Promoting safety and comfort.....	623

CZEŚĆ 21 – PART 21

	Opieka nad umierającym – End-of-life care	625
21.1	Etapy umierania – The stages of dying	625
	Zapewnienie komfortu – Comfort needs.....	626

Potrzeby duchowe – Spiritual needs	627
Przydatne pytania i zwroty – Useful questions and expressions	628
21.2 Choroba terminalna – Terminal disease.....	629
Oznaki śmierci – Signs of death	630
Opieka pośmiertna nad ciałem – Care of the body after death....	633
Dodatki – Appendix	635
I Literowanie – Spelling.....	635
Alfabet angielski – wymowa – English alphabet – pronunciation	635
Przydatne polecenia – Useful orders	635
II Liczebniki główne i porządkowe, ułamki zwykłe i dziesiętne – Cardinal and ordinal numbers, vulgar and decimal fractions	636
Liczebniki główne – Cardinal numbers	636
Przydatne liczebniki porządkowe – Useful ordinal numbers	638
Ułamki zwykłe – Vulgar fractions.....	640
Ułamki dziesiętne – Decimal fractions	641
III Układy i organy człowieka – Human systems and organs	642
Układ kostny – Skeletal system	642
Układ mięśniowy – Muscular system	645
Układ nerwowy – Nervous system	646
Układ dokrewny – Endocrine system	646
Układ sercowo-naczyniowy – Cardiovascular system	647
Układ oddechowy – Respiratory system	648
Układ trawienny – Digestive system, alimentary system ...	649
Układ moczowy – Urinary system.....	650
Układ rozrodczy – Reproductive system.....	651
Układ powłokowy – Integumentary system.....	652
Układ limfatyczny – Lymphatic system	654
Jamy ciała – Body cavities	654
Indeks	657